

τιανός έδολοφονήθη από τους ίππότες της γυναίκας του. 'Ο 'Απολλώνιος είχε προφητεύσει δημόσια την τραγική βίαν αυτών τύχη. 'Ο Δομιτιανός όμως συνέλαβε τον 'Απολλώνιο και τον έκλεισε στη φυλακή, ως επικίνδυνο. 'Ωρισε μάλιστα και την ημέρα που θα τον έδεκαζε. 'Η κατηγορία έναντιόν του ήταν για δύο αίτιες: Πρώτον ότι ο 'Απολλώνιος είχε μιλήσει για το θάνατο του Δομιτιανού, τον όποιον, όπως είπε, πολύ γρήγορα οι θεοί θα κατέστρεφαν, και δεύτερον γιατί είχε πη ότι άμεσα μετά τοιούτο, θ' άνθαινε στο θρόνο ο Νέρβας. 'Η ποιηή του έγκλήματος ήταν κατά το Ρωμαϊκό νόμο, θάνατος. Καί όμως ο Μάγος των Τυράνων παρουσιάσθηκε στο Δικαστήριο με τόση ψυχραιμία, ώστε ο Τύραννος έταράχθη.

— Βασιλεύ, του είπε, επικαλούμαι για ίπερασπίαι μου την άνάμνησι του πατέρα σου Βεσπεσιανού, ο οποίος μ' έπεσε κέφη στην Αιγύπτω, πριν γίνη αυτοκράτωρ. 'Εγώ—γιατί να το άποκρύψω;—έγώ προσείτα το μεγαλείο του. 'Επομένως, είσαι, φυσικά ίποχρωμένος σε μένα, άφού βασιλεύεις έπειτα άπ' αυτόν. Δέν έχρησιμοποίησα ούτε τερατογονίες, ούτε γοητείες για να τον παραναίωνα να καταλάβη την έξουσία. Δέν του έκαυχώθηκα ότι μπορού ν' αλλάξω την τροχιά του 'Ηλιου ή τη ροή των άνθρωπίνων παγμάτων. Ούτε τον παρενόησα μάλιστα, να ρίξει μία ματιά έπάνω στους μυστηριώδεις πίνακες, με τους όποιους ο μαθητής της 'Ισοδός βρισκανε τα σημεία του 'Ωροσκοπίου... Περιορίστρα μόνο—για να διαφοτισώ τον πατέρα σου—να σημάδωνόμην το ιερό Προγνωστικό της Μοίρας Πηννηστίνης, που είνε σε έλευθερη χρήση για όλους. Καί ότι έβγαλα από τη μελέτη μου, αυτό του είπα. Μήπως δέν έδραχη αληθινός; Μήπως ο πατέρας σου Βεσπεσιανός, από άσημαντός που ήταν, δέν έγινε αυτοκράτωρ; Μη δέν έδοξάσθη με το νικηφόρο πόλεμο που έκανε έναντιόν των 'Ιουδαίων; Μη δέν έγύρισε θριαμβευτής στην Αίονια Πόλι, έπενηρωμένος από το λαό και τις Ρωμαϊκές λεγεώνες;... Μη δίνεις λοιπόν, ο Βασιλεύ, πίστι στα λόγια των κατασκοπόν, που με κατηγορούν ότι σκηνοητώ έναντιόν σου με το Νέρβα, ή και χωρίς αυτόν. 'Ο Νέρβας είνε σοφός και γνωρίζει ότι άν ή Μοίρα του έγγραφε να γίνη αυτοκράτωρ των Ρωμαίων, θα γινή, είτε το θέλομε εμείς, είτε δέν το θέλομε. Γιατί κανείς δέν μπορεί ν' αλλάξη το Πεπρωμένο, που είνε ή θέλησι των άθανάτων θεών! Καταδικασέ με, άν αυτό σου άρεση, αλλά μηδε ότι ή πράξι σου αυτή, χωρίς ν' αλλάξει καθόλου την τύχη σου, θα έξοργιση περισσότερο τους θεούς και θα καταστήση το τέλος σου σκληρότερο!...

Ποτέ ο παντοδύναμος Δομιτιανός δέν είχε άκούσει τέτοια γλώσσα. Κατάχλωμος, σαν καρφωμένος έπάνω στην έδρα του, φαινόταν σαν άπονοχωρωμένος από το έντονο και άβυλιητικό βλέμμα του εμάγου 'Απολλωνίου... Σε μία στιγμή, κινήθηκε τραγυμένος και διάταξε ν' αφήσουν τον κατηγορούμενο έλευθερο! 'Ο Τυανός φιλόσοφος έδραχη σιγά από το φοβερό Πρωαίτιο και πήγε στην 'Ελλάδα. Οι 'Αθηναίοι φιλόσοφοι τον δέχτηκαν με τιμές και όλοι οι θαυμασταί και φίλοι του έχάρηκαν, γιατί ένόμιζαν ότι δέν θα έγλύτωνα από την εκδικητική μακία του Τυράνου. Στός 'Αθήνας έγιναν γιορτές προς τιμήν του.

Μετά την άναχώρησι του 'Απολλωνίου, ο τροικοκρατημένος αυτοκράτωρ της Ρώμης συνεβουλεύθη το Προγνωστικό της Πηννηστίνης, ταράχτηκε περισσότερο και κάλεσε τον άστρολόγο 'Ασκληταρίωνα, ο όποιος έπεθεβάωσε την αλήθεια των προφητειών διά του λεγομένου 'Ερωμητικού 'Ωροσκοπίου.

— Κρατώσατε αυτοκράτως, δέ γλυτώνεις! του είπε. 'Ο θάνατός σου είνε βέβαιος και προσεχής!...

Τότε πειά ο Δομιτιανός έχασε την ύπομονή του και είπε στον 'Ασκληταρίωνα:

- Καί σύ ζέρεις με ποιόν τρόπο θα πεθάνης;
- 'Εγώ; Βεβαίως; 'Εμένα θα με φάνε τα σκυλιά, άπάντης με άταραξιά ο άστρολόγος.
- Για ν' αποδείξω πόσο άνόητες και γελοίες είνε ή προφητείες σου, είπε ο Δομιτιανός, θα σε άποκεφαλίσω. 'Επειτα θα και το πτώμα σου και ή στάχτη του θα σκορπισθη στον 'Ιέρεο!...

'Η αυτοκρατορική διαταγή έξετελέσθη άμεσα. 'Ο άστρολόγος άπεκεφαλίσθη, άλλ' όταν έποκείτο να και το πτώμα του, ο σούρανος άσφαρνε και βροντήσε, τρομερή καταγής με βροχή σφοδροτάτη άπολύθης, έθουσε τις φλόγες και διεσκορπίσε τους δημίους... 'Όταν ξεαναγύρισαν ν' άποτελειώσουν το έργο τους, είδαν ότι το πτώμα του διατιχημένου 'Ασκληταρίωνος είχε καταφαγωθη από μερικούς άδέοποτους σκύλους!

'Η προφητεία του είχε εκπληρωθη!...

Γιά το θάνατο του 'Απολλωνίου λέγονται πολλά και διάφορα. Οι μαθητά του διέδωσαν ότι τα πλανητικά δαιμόνια δέν ήταν δυνατά να έπαύρωον να πεθάνη ως κοινός άνθρωπος και τον άφατασαν στον ούρανό...

ΡΩΣΣΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Ο ΝΕΚΡΟΘΑΦΤΗΣ

ΤΟΥ ΜΑΞΙΜΟΥ ΓΚΟΡΚΥ

'Όταν έβγαυ δώρο από Μποντριαγίν, το νεκροθάφτη, μία φουσαμώνα, που από καρδιά την είχε στο μάτι, ο μονοφθαλμός αυτός με τ' άγνένιστα μαλλιά, σφίγγοντας δυνατά το δεξιό χέρι του άπάνω στην καρδιά του και λάμποντας όλος από χαρά, έκλεισε το μοναδικό και σηκαθητικό του μάτι—που όσπασε πολλές φορές γινόταν τρομαχτικό—και μου είπε:

— 'Ε!

Μά ή συζήτηση του έκοψε την κουβέντα στη μέση. Κούνησε το κεφάλι του και πρόφερε, άνασαιίνοντας:

— 'Όταν θα πεθάνης, 'Αλέξη Μαξίμυς, δέν ζέρεις πόσο θα σε περιποιηθώ!...

Από τότε κουβαλούσε πάντα μαζί του τη φουσαμώνα και ν' άναίμα ακόμα πήγαινε να σκάψη τάφους. 'Έτσι, όταν κοινοζόταν άπ' τη δουλειά του, έπαζε γλυκά και μ' άγάπη μία πόλκα. Αυτό άλλωστε ήταν το μόνο κομμάτι που ήξερε.

Μία μέρα μάλιστα άρχισε να παίζει την στιγμή που, όχι μακριά άπ' αυτόν, ο παπάς έλεγε τις έπιτάρες προσεχής πάνω από έναν πεθαμένο. Γι' αυτό, όταν τελειώσε ή κηδεία, κάλεσε το Μποντριαγίν και τον έμάλωσε:

— Μ' αυτό που κίμεις, ζωο, του είπε, προσβάλλεις τους νεκρούς!

'Ο Μποντριαγίν, σαν έμεινε μόνος του, σκέφτηκε:

— Βέβαια, δέν έβγαυ καλά, αλλά που το ζέρει ο παπάς, πως αυτό προσβάλλει τους πεθαμένους;

'Ο Μποντριαγίν είχε την πεποίθηση ότι κολασι δέν ήτοχη. Πίστευε ότι ή ψυχές των δικαίων πηγαινω μετά το θάνατο στον παράδεισο, ένοι των άμαρτωλών έμειναν στο σώμα τους και ζούσαν μέσα στον τάφο ως ότου το σώμα ερραυσε. 'Υστερ' άπ' αυτό ή ψυχές έβγαυαν από τη γή και ο άνεμος τις έπαιφνε και τις σκοπούσε σαν σκονη.

Μία μέρα, άφού έβαλαν μέσα στον τάφο το κομμάτι μιας κορτσούλας έξη χρόνων, που την αγιατώσα πολύ και όταν όλος ο κόσμος που είχε παρακοινοθησει την κηδεία έφυγε από το νεκροτάφιο, ο Μποντριαγίν, καθώς ίστανε με το φτάριό του στο χώμα που είχε σκαπέσει το φέρετρό της, προσπαθούσε να με παρηγορήση:

— Μην άτελειώσα, φίλε μου, μου έλεγε, 'Ισως στον άλλο κόσμο να μιλάνε με άλλα λόγια, καλύτερα και πιο χαρούμενα από τα δικά μας. Καί ίσως μάλιστα να μη μιλούνε καθόλου και να μην κάνουν άλλο παρά να παίζουν... βιολωντσέλο!

'Η μεγάλη του αγάπη για την μουσική τον έκανε να τα ξεχνάη όλα, και τον ίδιο τον έαυτο τον άκομια. Μόλις άκουγε από μερικά τους ήχους καμιάς στρατιωτικής μουσικής, ένα όργανέτο ή ένα πιάνο, όλ' ή προσοχή του συγκεντρωνόταν εκεί, και με το λαμόπεντομένο προς την διεύθυνσι των ήνων, με τα χέρια πίσω στην πλάτη, άκίνητος, άνοιγε όρθώνονχο το σκοτεινό του μάτι σαν να άκουγε μ' αυτό. Αυτό το πράγμα του συνέβαινε πολλές φορές και στο όρφο. Δυό φορές τον είχε ρίξει κάτω ένα άμαξι που περνούσε δίπλα του και δεχόταν άπ' τους αμαξάδες ένα σωρό καμτσιές, όταν, ίσο τη γοητεία της μουσικής, στεκόταν όρθιος, μη άκούγοντας τις φωνές τους και μη έγοντας καμιά σινειθία του κανδίνου.

Γι' αυτό έλεγε, σαν να ήθελε να δικαιολογήη:

— 'Όταν άκούω μουσική, είνε σαν να διψώζωμια σ' ένα ποτάμι... Ζούσε μαζί με τη Σοφονία, τη ζήτηνά του νεκροταφίου, μία μετρεού, καμιά δεκαεπταριά χρόνια πιο μεγάλη από το Μποντριαγίν, ο όποιος θα είχε περάσει τα σαράντα.

— Τι θέλεις και ζής μ' αυτή τη γυναίκα; τον ερώτησα μία μέρα.

— Καί πως θα την παρηγορήσεις; μου άπάντησε. Κανείς, έκτός από μένα. 'Εμένα μ' άρρασει να παρηγορώ τους έγκαταλειμμένους άνθρωπους. 'Επειδή εγώ δέν έχω καμιά θλίψη, γι' αυτό άποσώνομαι στις θλίψεις των άλλων.

Μιλούσασθε όρθιοι κάτω από ένα δέντρο, που μάς προστάτευε από μία άγρια μούρα του 'Ιουνίου, που είχε ξεσπάσει άξαρνα. 'Ο Μποντριαγίν ψηφούσε, ενώ ή βροχή τον χτυπούσε:

— Εμ' εύχαριστήμενος, όταν τα λόγια μου μετρούν και στεγνώνουν τα δάκρυα των άλλων.

'Ηταν προσβεβλημένος προραυός από καρκίνο του στομάχου, γιατί καθώς μιλούσε το στόμα του μόριζε πτωματίλας... Δέν μπορούσε να φάη κ' ή πέφανε από έμετους. Δούλευε όσπασο με ζήλο, διέσχιζε έκάτο φορές την ημέρα εθθυμα το κομητήρι και πέθανε παίζοντας χαρτιά μ' έναν άλλο νεκροθάφτη!...

ΜΑΞΙΜΟΣ ΓΚΟΡΚΥ

Μαξίμος Γκόρκυ

